

srbski statističar izda zbrane zadnje ostanke jezika lüneburških Slovanov v »Materialach i pracach Komisji językowej« akademije umetnosti v Krakovu.

Dr. Fran Ilešič.

Vitezović, mjesečnik za genealogiju, biografiju, heraldiku i sfragistiku, je pod uredništvom Emilija Laszowskega meseca julija v Zagrebu začel izhajati. »Zasnovasmo ovaj časopis te ga nazvasmo „Vitezović“, imenom dičnim onog slavnog muža, koji je pod izmak XVII. in na početku XVIII. vijeka stekao za Hrvate neumrle zasluge. Pavao Ritter-Vitezović bio je povjesničar, genealog, biograf, heraldičar, pjesnik, bakrorezac«, vrstnik in prijatelj kranjskemu Valvasorju. Med sotrudniki nahajamo znana imena: Janko Barle, pl. Bojničić, dr. Bučar, dr. Brunšmid, dr. Deželić, dr. Gruber, dr. pl. Horvat, dr. Rudolf Horvat, dr. pl. Šišić, dr. Milan Šenoa, dr. Šurmin itd. Do sedaj so izšli štiri zvezki; na čelu izhaja Deželićeva obširno na arhivskih podatkih zasnovana biografija zagrebškega škofa Maks. Vrhovca (1752—1827), ob koncu pa so »upiti i odgovori« o raznih geneoloških stvareh.

Dr. Fran Ilešič.

Splošni pregled

Vegov spomenik. Poleg ožjega odbora za Vegov spomenik, ki obstoji v Moravčah, se je konstituiral zdaj še širši odbor v Ljubljani. Imena v tem odboru so nam porok za to, da prizadevanje, postaviti Vegi primeren spomenik, ne ostane brez uspeha.

»Kralj na Betajnovi«. Kakor nam poročajo, uprizore Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi« v »Narodnem divadlu« v Pragi.

Vela Nigrinova, naša rojakinja in član kraljevega gledišča v Belgradu, ki je lansko leto s tako lepim uspehom gostovala v »Narodnem divadlu« v Pragi, nastopi v kratkem tudi na našem odru kot gost.

Gostovanje gospodične Rückove v zagrebškem gledišču. Član slovenske drame, gdč. Rückova, je igrala nedavno v Zagrebu. Vse kritike, kolikor nam jih je prišlo pred oči, so polne najtoplejšega priznanja za njeno igro.

Zmaj Jovan Jovanović. Pred nekolikimi dnevi je praznoval svojo sedemdesetletnico eden najzaslužnejših književnikov srbskih: Zmaj Jovan Jovanović, ki se je porodil dne 23. novembra 1833. leta v Novem Sadu. Jovan Jovanović ustvarja že nad petdeset let na srbskem književnem polju. Kot liriku mu gre svetovna slava, a tudi v epiki in dramatiki se je s srečo poskušal. Naj bi ohranilo bratskemu narodu nebo še dolgo znamenitega moža!

Razstavo hrvaških umetnikov je priredilo društvo čeških umetnikov »Manes« v svojem paviljonu pod Kinskega vrtovi v Pragi. Zbranih je tu 110 del plastike, oljnatih slik, akvarelov in grafike. Zastopani so: Auer, Bauer, Bukovac, Bužar, Crnčić, Csikoš, Frangeš, Iveković, Kovačević, Križman, Medović, Meširović, Raškajova, Šenoa, Tišor, Valdec. Razstava bo odprta od 31. oktobra do 13. decembra.

Ź. P.

Za česko slávo. Tako se zove znamenito delo, katero urejuje K. Hippman in izdaja Vilimek v Pragi. Kar se nahaja spomenikov češke slave v tujini, in teh ni malo, o vseh bo prinesel ta album slike in opise, da nas tako

seznanj ž njimi in oživi spomin na prošle čase češke samostalnosti, da nas prepriča o velikem pomenu češkega naroda v preteklosti. Hippman, ki ima veliko zaslug za razširjanje češkega imena v tujini, zlasti po svojih francoskih publikacijah, je prehodil skoro vso Evropo in povsod iskal spomenikov, ki se tičejo Čehov in njih zgodovine.

Janko Pretnar.

Jaroslav Vrchlický je spisal novo veliko zgodovinsko dramo v šestih činih, »Korižata«, ki so jo ob velikem entuziazmu prvič predstavljali dne 29. oktobra v »Narodnem divadlu« v Pragi.

V fiši tulipánků je naslov novi izvirni češki veseloigri v treh dejanjih, katero je spisala Ružena Svoboda. Igra je na odru lepo uspela. Sicer ni brez vseh tehniških pogrškov, toda njen učinek je bil navzlic temu velik, ker biča v njej pisateljica z brezobzirnim pogumom neizobraženost, omejenost in hinavstvo človeške družbe.

—k.

Theodor Mommsen, slavni zgodovinar, epigrafik in numismatik nemški, je umrl 1. nov. t. l. v 86. letu svoje dobe. Njegovega imena se bodo Slovani spominjali vedno s trpkostjo, kajti spadal je med njih najzagrizenejše nasprotnike ter jih napadal tudi v svojih spisih pri vsaki priliki. Leta 1858. je bil imenovan za profesorja stare zgodovine na berlinskem vsučilišču. Najimennejši njegovi deli sta: »Corpus inscriptionum latinarum« in velika petdelna »Rimska zgodovina«. Mommsen je tip strastnega in tudi pristranskega učenjaka, kar je na veliko škodo njegovim znanstvenim delom.

Janko Pretnar.

»Der Sturmeselle Sokrates« je naslov novi komediji Hermana Sudermana, ki so jo igrali prvič 3. oktobra t. l. v berlinskem »Lessingovem gledišču« z velikim uspehom. Nad devetdeset nemških gledišč jo je že sprejelo v svoj repertoar. Komedija ima politično tendenco in se obrača zlasti proti stremljenjem in idealom predmarčne dobe l. 1848. ter se navdušuje za smeri, ki sta jih prinesla Nemčiji Kraljevi Gradec in Sedan. Pisatelj smeši društvo »der Sturmesellen«, čigar člani so si nadevali razna historična imena; tako je dobil tudi junak komedije »Sokrates« svoje ime zato, ker je pri svojem političnem procesu končal zagovor z zvenečo tirado: »A če bi mi sedaj podali čašo strupa, mirno bi ga izpil«. Tendenca igre je izzvala pri premieri tudi precej opozicije, ki pa jo je zatrla večina z demonstrativno pohvalo.

Janko Pretnar.

W. E. Lecky, eden največjih angleških zgodovinarjev minolega stoletja, je umrl 23. oktobra v Londonu, star 65 let. Slavo si je pridobil z deli: »Zgodovina racijonalizma v Evropi« (1865), »Zgodovina evropske nravnosti od Avgusta do Karla Vel.« (1869), »Zgodovina Anglije v 19. st.« (1878—1890), »Demokracija in svoboda« (1896).

Janko Pretnar.

Jubilej Hamleta. Shakespearjev »Hamlet« slavi letos svojo tristoletnico. Sprva se je mislilo, da je bil izdan 1604. l., toda našli so se eksemplarji iz l. 1603., ki so last vojvode Devoushirna. Na Nemškem so igrali »Hamleta« prvič l. 1626. v Draždanah. — Mnogo angleških učenjakov je mnenja, da je avtor svetovnoznanih del, ki se pripisujejo Shakespearju, lord Francis Bacon. Privrženci tega mnenja so sedaj v Londonu ustanovili društvo, čigar smoter je delati na to, da se vrne Baconu zaslužena slava, ki se po krivici izkazuje Shakespearju. Društvo ima na razpolago dosti denarnih sredstev; na njegove stroške bodo učenjaki iskali po arhivih in knjižnicah dokazov za to trditev. Uspehi teh raziskav se objavijo ne le v časopisih, ampak tudi v posebnih popularnih brošurah, ki se razpošljejo po celem svetu.

Janko Pretnar.